

Małgorzata K. Przyboś

PROTOKOŁY RADY GMINNEJ WSI ANDRZEJÓWKA ROK 1933

W *Almanachu Muszyny 2000* zapowiedziałam cykl opracowań zachowanych dokumentów, dotyczących historii Muszyny i jej okolic. Niniejszym artykułem rozpoczynam prezentację tego cyklu. Serdecznie dziękuję Panu Julianowi Semczyszakowi za udostępnienie mi omawianych protokołów. Zostały one zapisane w zeszycie o wymiarach 32,5 cm (dł.) i 32,5 cm (szer.), poliniowanym, zszytym mocnym sznurkiem, bez stron tytułowych i okładki; brak również opisu dwóch pierwszych spotkań.

Protokół nr 3. 22 I 1933 roku, godz. 15.00. Urząd Gminy Andrzejówka

Zebranie zwołano w celu wyboru „Wydziału Spółki Łowieckiej”. Aby wszystko odbywało się zgodnie z zasadami „demokracji”, ówczesny naczelnik gminy, Stefan Hołowacz, wybrał osobiście Komisję Wyborczą. Taż Komisja z kolei wybrała wspomnianego Hołowacza przewodniczącym zebrania, a ten mianował członków Komisji Wyborczej. Niestety protokolarz nie podał składu Komisji. Po powyższych przygotowaniach przystąpiono do głosowania. Głosowało 36 osób [dane wg oryginału]. Najwięcej głosów otrzymali: Mikołaj Szemczyszak (nr domu 57; patrz *Almanach Muszyny 2001*) – głosów 88, Piotr Tyrpak (nr domu 27) – głosów 73 i Antoni Rusiniak (nr domu 41) – głosów 51. Z protokołu wynika, iż Mikołaj Szemczyszak zrezygnował ze stanowiska i w drugim głosowaniu zwyciężył Piotr Tyrpak przed Antonim Rusiniakiem. Ten ostatni otrzymał 1 głos. Na zastępców padło 171 głosów, a wybrani zostali: Mikołaj Kuruc (Kurudz) – 50 głosów i Jacko Hołowacz – 41 głosów. Warto wspomnieć, że wśród ubiegających się o stanowisko przewodniczącego znaleźli się inż. Krukierk ze Spółki Żegiestów Zdrój i ksiądz Jan Burgera, reprezentujący plebanię.

Protokół nr 4. 7 II 1933 roku, godz. 8.00

Na spotkaniu tym opracowano preliminarz budżetowy na rok 1933/34. Uczestniczyli: Stefan Hołowacz, Piotr Tyrpak, asesor Jacko Hołowacz, 12 radnych i Jan Bryl, pisarz gminny. Na początku zebrania Stefan Hołowacz odczytał instrukcję Tymczasowego Wydziału Powiatowego z dnia 11 I 1933, L V Budż. 3591/32, a następnie zwrócono uwagę na „stan gospodarki gminnej w związku z niedoborem i zaległościami budżetowymi”. Rada musiała podjąć decyzję, czy pokryje zaległości w podatku wyrównawczym, czy też zwiększy dochody z innych źródeł. Rozpętała się burzliwa, „wyczerpująca” i szczegółowa dyskusja, w wyniku której zdecydowano, iż zostaną obniżone wszystkie płace funkcjonariuszy gminnych oraz podniesione dochody z lasu gminnego, czyli dodatkowy wyrąb – do wysokości 90 metrów kubicznych. Całkowicie odrzucono wniosek dotyczący wprowadzenia podatku wyrównawczego.

Protokół 5. 9 II 1933 roku, godz. 15.00 („po południu”)

Tym razem rozstrzygano sprawę wyrębu lasu gminnego, postawioną w uchwale Rady Gminy z dnia 7 lutego. Postanowiono, iż zostanie zrealizowany wyręb w ilości przyznanej gminie „programem lasowym”, czyli 99 metrów kubicznych. Ustalono również ceny dla „ludzi swoich... i obywateli do gminy przynależnych po 5 zł za drzewo grube zdadne do przetarcia na deski (35 cm wżwyz)”. Poniżej tej miary cena miała wynosić 4 zł za metr kubiczny. Dla innych „kupców” cena miała być ustalona przez Radę Gminy z zastrzeżeniem, że „ścinać i wyrębać drzewo ma dokonać sam kupujący”, ale wywieźć je będzie mógł dopiero po kontroli dokonanej przez „zwierzchność gminy z pomiarem drzewa dobrze obeznaną”. Drzewo zgniłe lub „czerwone” w środku uznano za odpad opałowy.

Protokół 6. 2 III 1933 roku, godz. 16.00

Jak było do przewidzenia, Rada Gminy Andrzejówka musiała ponownie zebrać się, aby uchwalić budżet na rok 1933/34. Warto wspomnieć, że wszystkie protokoły sporządzał Jan Bryl, pisarz gminny. Ten protokół podpisał jako: „Pisarz gminny prowadzący pióro”. Stefan Hołowacz odczytał pismo Tymczasowego Wydziału Powiatowego z dnia 11 I 1933, nr V Budż. 3591/33, jako pouczenie w sprawie układania budżetu gminnego na rok 1933/34. Rozpoczęto długą procedurę przygotowywania według instrukcji nowego budżetu. Każdy z punktów był szczegółowo i burzliwie omawiany oraz poddawany dyskusji. Podjęte postanowienia przedstawiały się następująco:

Dział wydatków

Poz.	Sprawa	Preliminarz	Uchwała	Uwagi
1.	pensja naczelnika gminy	130 zł	80 zł	4 gł. sprzeciw
2.	płaca zastępcy	10 zł	0 zł	pełniona honorowo,
3.	płaca asesora	10 zł	0 zł	3 gł. sprzeciw
4.	pensja sekretarza gminnego	210 zł	140 zł	pełniona honorowo,
5.	płaca kasjera gminnego	10 zł	5 zł	4 gł. sprzeciw
6.	najem, opał, światło Kancelarii gminnej	35 zł	20 zł	jednomyślnie
7.	asekuracja budynków gminnych	3.50 zł	3.50 zł	jw.
8.	wydatki kancelaryjne i druki	25 zł	25 zł	2 gł. sprzeciw
9.	diety i koszty podróży	70 zł	65 zł	jw.
10.	sprawienie inwentarza kancelaryjnego	30 zł	25 zł	jw.
11.	podatki z majątku gminnego	35 zł	35 zł	jw.
12.	koszta utrzymania leśnego oraz 10% z kar za szkodę „od szkodników”	55 zł	50 zł	jw.
13.	zaległości budżetowe bierne z roku 1932/33	430 zł	430 zł	jw.
14.	wydatki na utrzymanie szkoły	97 zł 60 gr.	97 zł 60 gr.	uchwal. w myśl Pow. Rady Szkol. z dn. 10 II 33 r. L. 5273.
15.	pensja oglądacza zwłok	15 zł	10 zł	jednomyślnie
16.	pensja oglądacza bydła	65 zł	50 zł	jw.
17.	utrzymanie grzebowniska	2 zł	2 zł	jw.
18.	koszty leczenia ubogich	5 zł	5 zł	jw.
19.	zasilek dla Ochotniczej Straży Pożarnej	5 zł	5 zł	jw.
20.	koszta pomiarów gruntów gminnych	200 zł	200 zł	jw.
	razem:	1443 zł 10 gr.	1228 zł 10 gr.	

Dział dochodów

Poz.	Sprawa	Preliminarz	Uchwała	Uwagi
1.	czynsz za wydzierżawienie gruntów i placów gminnych	5 zł	5 zł	jednomyślnie
2.	czynsz za wydzierżawienie rybołówstwa	70 zł	70 zł	jw.
3.	za dzierżawę polowania	70 zł	50 zł	jw.
4.	dochód z lasu gminnego	500 zł	500 zł	jw.
5.	... bydłęce	60 zł	80 zł	jw.
6.	dodatek do podatku gruntowego	50 zł	50 zł	jw.
7.	dodatek do podatku przemysłowego	50 zł	50 zł	jw.
8.	dodatek do podatku od spożycia, zużycia i produkcji	46 zł	46 zł	jw.
9.	dodatek od patentów na wyrób i sprzedaż trunków	50 zł	50 zł	jw.
10.	opłaty od przemierzenia własności	—	—	—
11.	podatek gminny od lokali	80 zł	80 zł	jednomyślnie
	razem:	981 zł	981 zł	

Budżet gminy ustalono: wydatki – 1253 zł 10 groszy, dochody – 981 zł, różnica w wysokości 272 złotych miała zostać pokryta „dodatkami gminnymi, które należały się gminie od Wydziału Powiatowego”.

(OD AUTORA: Mimo wielokrotnych przeliczeń i sprawdzeń kwota końcowa w dziale wydatków, zatwierdzona przez Radę, wcale się nie pokrywa z ustaleniami; różnica wynosi: 1253 zł 10 gr – 1228 zł 10 gr = 25 zł. Czyżby ukryta rezerwa budżetowa?).

Protokół 7. 18 IV 1933 roku, godz. 16.00

Zebrańie dotyczyło wyboru referenta przeciwpożarowego. Przewodniczący odczytał polecenie Wydziału Powiatowego z dn. 24 III L I g. m. 4/33 „Pożarne i Rozporządzenie porządkowe Wojewody Krakowskiego z dnia 4 VII 1930 roku o zapobieganiu pożarom na terenie gmin wiejskich”.

Po odczytaniu i wyjaśnieniu rozpoczęła się dyskusja, w trakcie której uczestnicy omówili sprawy bezpieczeństwa przeciwpożarowego gminy. W efekcie debaty, a zarazem w myśl zaleceń Wydziału Powiatowego, wybrano referenta przeciwpożarowego. Został nim Piotr Tyrpak, którego drobiazgowo poinformowano o zakresie jego obowiązków służbowych.

Art. I. Referent przeciwpożarowy otrzymuje charakter urzędowy służbowy i jako funkcjonariusz bezpieczeństwa gminnego należy mu się posłuch i stosowanie się do jego wskazówek i poleceń. Wszelkie nieposłuszeństwa lub obraza podpadną karze.

Art. II. Referent jest obowiązany przeprowadzić w całej gminie rewizję przed 30 kwietnia b.r. ogólną rewizję i wszelkie braki i usterki przeciw bezpieczeństwu notować i wydawać polecenia celem usunięcia tychże do oznaczonego terminu, a wraze nie zastosowania się mieszkańców do tychże zarządzeń wykazywanie ich w raporcie do Wydziału Powiatowego celem ukarania.

Art. III. Wybrany referent jest zobowiązany przeprowadzać periodyczne rewizje i kontrole bezpieczeństwa przeciwpożarowego przynajmniej 4 razy w ciągu roku t.j. kwartalnie; a ponadto w czasie panującej posuchy co 2 tygodnie dopustu dopuki posucha trwa jakoteż ma czuwać nad tem aby przepisane narzędzia do gaszenia pożaru

jako to beczki z wodą, osęki, bosaki, tłumice i drabiny były w należyтым stanie i ilości na odpowiednich miejscach obok domów umieszczane a o każdym braku napominać właściciela; a po następnej kontroli donosić.

Piotr Tyrpak wybrany referentem wybór przyjmują /-/. [Pisownia oryginalna, przyp. autora].

Protokół 8. 28 IX 1933 roku, godz. 16.00

W tym dniu w Andrzejówce ponownie zebrała się Rada Gminy. Sprawa była bardzo ważna, gdyż na tym spotkaniu rozstrzygnięte być miało przystąpienie gromady do „Spółki Drogowej dla budowy drogi Żegiestów – Piwniczna”. Wśród uczestników zebrania, oprócz zwyczajowego składu Rady, byli: niewymieniony z imienia pan Brudziara, sekretarz Wydziału Powiatowego w Nowym Sączu, pan Narcyz Potoczek, „poseł sejmowy”, członek Wydziału Powiatowego, a także mieszkańcy wsi Andrzejówka. Przebieg protokołował Jan Bryl, sekretarz gminny.

Stefan Hołowacz, z racji swego urzędu, zreferował kwestię założenia Spółki Drogowej oraz przedstawił zebrany projekt budowy drogi Żegiestów – Piwniczna, proponując przystąpienie gminy do wspomnianej Spółki. Po ożywionej dyskusji podjęto jednomyślną uchwałę, aby do Spółki przystąpić, zaś „każdorazową kwotę udziału w budowie powyższej drogi” pokrywać z dochodów „gminnego podatku chotelowego” [!], czyli podatków płynących z wynajmu pokoi w pensjonatach, znajdujących się na terenie gminy. Delegatem do Spółki, a zarazem reprezentantem gminy, wybrano Antoniego Stanczaka (męża nauczycielki Heleny Stanczakowej, patrz: *Almanach Muszyny 2000, 2001*).

Protokół nr 9. 31 X 1933 roku, godz. 8.00

Na posiedzeniu przedstawiono sprawozdanie rachunkowe z wykonania budżetu na rok 1932/33. Protokół właściwie sprowadza się do wstępu, w którym Przewodniczący stwierdza, że zaproszenie „na dzisiejsze posiedzenie Rady zostało wszystkim członkom Rady gminnej należycie ogłoszone, a ponieważ tutejsza Rada liczy członków 16 zaś zebranych jest 14 uznaje komplet za dostateczny do powzięcia uchwał (§ 42 ust. gm.) i otwiera posiedzenie jawne”. Następnie Stefan Hołowacz przystąpił do przedstawiania w/w sprawozdania, które Rada zatwierdziła bez sprzeciwów, oczywiście po burzliwej dyskusji. Szkoda tylko, że cały zapis sprowadza się do tych paru zdań, a to, co najbardziej interesujące, czyli samo sprawozdanie, nie zostało w protokole umieszczone.

Skład Rady Gminnej Andrzejówka w roku 1933:

Przewodniczący: Stefan Hołowacz, naczelnik gminy, zastępca: Piotr Tyrpak, asesor: Jacko Hołowacz, pisarz gminny: Jan Bryl.

Radni: Stefan Dziurbiel, Fećko Hołowacz, Hnad Hołowacz, Stefan Hołowacz (nr domu 40), Tomasz Hołowacz, Sidor Kopacz, Michał Kurudz, Petro Matwiczak, Stefan Muryn, Wasyl Orynik, Antoni Rusiniak, Michał Tyrpak, Osif Tyrpak.